

Министерство за финансии на Република Македонија

Сектор за управување со јавен долг

***Полугодишен извештај за управувањето со јавниот долг
на Република Македонија за период
јануари-јуни 2006 година***

Скопје, септември 2006

Содржина

I. Вовед.....	4
II. Извештај за тековни настани.....	5
II.1. Макроекономски движења во првата половина од 2006 година.....	5
II.2. Движење на јавниот долг во првата половина од 2006 година.....	6
II.3. Емисија на првата Еврообврзница на Република Македонија.....	7
II.4. Откуп на долгот кон Лондонски клуб на кредитори	8
II.5. Петта емисија на обврзниците за денационализација.....	9
II.6. Континуирани државни хартии од вредност	9
II.6.1. Примарен пазар на ДХВ.....	9
II.6.2. Секундарен пазар на ДХВ.....	10
II.6.3. Воведување на ДХВ за монетарни цели.....	10
II.7. Издадени гаранции.....	11
II.8. Новосклучени заеми	12
III. Активности во управувањето со јавниот долг.....	14
III.1. Повлечени средства по основа на надворешен долг.....	14
III.2. Примарен пазар на ДХВ.....	14
III.3. Секундарен пазар на ДХВ.....	17
III.3.1. Македонска берза АД Скопје.....	17
III.3.2. Пазари преку шалтер.....	18
III.3.3. Меѓународен пазар на капитал.....	19
IV. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг.....	22
IV.1. Вкупен јавен долг.....	22
IV.2. Надворешен јавен долг.....	24
IV.3. Внатрешен јавен долг	26
IV.4. Гарантиран јавен долг.....	28
V. Преглед на целите и квантитативните таргети	29
V.1. Преглед на квантитативните таргети	29
V.1.1. Јавен долг во однос на БДП.....	30
V.1.2. Гарантиран долг во однос на БДП.....	30
V.1.3. Нови задолжувања.....	31
V.1.4. Однос меѓу внатрешниот и надворешниот јавен долг.....	32
V.1.5. Долг во странска и домашна валута.....	32
V.2. Преглед на целите	33
VI. Анекси.....	34
VI.1. Анекс на повлечени средства по проекти.....	34
VI.2. Анекс: Состојба на јавен долг на Република Македонија (1999 - 6.2006) ..	35
VII. Заклучок.....	36

Табели:

Бр.1 Повлекувања по основа на склучени и новосклучени кредити.....	14
Бр.2 Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници...	14
Бр.3 Пондерирани каматни стапки на емитувани ДХВ.....	15
Бр.4 Отплати по основа на вкупен јавен долг за првото полугодие во 2006 година.....	21
Бр.5 Вкупен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг.....	22
Бр.6 Надворешен јавен долг по кредитори и должници.....	24
Бр.7 Внатрешен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг.....	26
Бр.8 Споредба на портфолиото на јавниот долг и квантитативните таргети утврдени во Стратегијата.....	29
Бр.9 Нови задолжувања по основа на внатрешен и надворешен јавен долг.....	31
Бр.10 Споредба на портфолиото на јавниот долг и целите утврдени во Стратегијата за управување со јавниот долг.....	33

Графикони:

Гр.1 Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите јан-јун 2006.....	15
Гр.2 Пондерирани каматни стапки на емитувани ДХВ.....	16
Гр.3 Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	16
Гр.4 Рочна структура на континуирани ДХВ.....	16
Гр.5 Обем на тргување со државните обврзници.....	17
Гр.6 Просечна дневна цена на државните обврзници.....	17
Гр.7 Принос до достасување на државните обврзници.....	18
Гр.8 Склучени трансакции на пазарот преку шалтер во периодот јан-јун 2006.....	18
Гр.9 Цена на тргување на Еврообврзницата на Р.М.....	19
Гр.10 Отплата на камата во однос на приходи, расходи и БДП.....	20
Гр.11 Отплата на камата и главница по основа на вкупен јавен долг.....	20
Гр.12 Каматни трошоци за сервисирање на вкупниот јавен долг.....	21
Гр.13 Движење на јавниот долг во однос на БДП.....	22
Гр.14 Каматна структура на вкупниот јавен долг.....	23
Гр.15 Валутна структура на вкупниот јавен долг.....	23
Гр.16 Пазарен/непазарен вкупен јавен долг.....	23
Гр.17 Структура на надворешниот јавен долг по кредитори.....	24
Гр.18 Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори.....	25
Гр.19 Валутна структура на надворешниот јавен долг.....	25
Гр.20 Каматна структура на надворешниот јавен долг.....	25
Гр.21 Валутна структура на внатрешниот јавен долг.....	26
Гр.22 Каматна структура на внатрешниот јавен долг.....	27
Гр.23 Однос меѓу структурните обврзници и континуираните ДХВ.....	27
Гр.24 Состојба на гарантиран јавен долг.....	27
Гр.25 Гарантиран јавен долг по кредитори.....	28
Гр.26 Споредба на односот јавен долг/БДП и таргетите.....	30
Гр.27 Споредба на односот гарантиран долг/БДП и таргетите.....	31
Гр.28 Споредба на односот внатрешен/надворешен јавен долг и таргетите за 2006 год.....	32
Гр.29 Споредба на односот вкупен јавен долг во домашна/странска валута и таргетот за 2006 год.....	32

I. Вовед

Издавањето на полугодишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ја информира Владата на Република Македонија и да ја запознае јавноста за карактеристиките на вкупниот јавен долг на Република Македонија, како и за чекорите кои се преземени во текот на ова полугодие за ефикасно управување со должничкото портфолио на Република Македонија.

Полугодишниот извештај претставува сумирање на резултатите од имплементацијата на Стратегијата за управување со јавен долг за период од 2006 до 2008 година (“Службен весник на Република Македонија“ бр.39/2006).

Исто така, во извештајот е направен краток осврт на целите и таргетите, односно на прогресот кој е постигнат во текот на овие шест месеци.

Јавниот долг на Република Македонија е државниот долг и сите финансиски обврски создадени преку задолжување на општините и градот Скопје, како и на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата. Оттука, како носители на јавниот долг може да се јават Владата на Република Македонија, општините и градот Скопје, јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата.

Оваа дефиниција за јавниот долг е содржана во Законот за јавен долг (“Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005) и ја претставува т.н. **национална методологија** за пресметка на јавниот долг. Друга методологија која често се применува во практиката за пресметка на долгот на јавниот сектор е содржана во Прирачникот на ММФ за статистика на владините финансии, и истата се разликува од националната методологија по тоа што покрај претходнонаведените носители на јавен долг, во пресметката го вклучува и долгот на Централната банка.

За целите на оваа информација, податоците за јавниот долг (освен за државните хартии од вредност) содржани во табеларните прегледи ќе бидат пресметани според двете методологии (национална и на ММФ), додека во графичките прикази ќе бидат прикажани во согласност со националната методологија.

II. Извештај за тековни настани

II.1. Макроекономски движења во првата половина од 2006 година

Во првиот квартал од 2006 година бруто домашниот производ (БДП) забележа раст од 2,6% на годишна основа, додека индустриското производство во првата половина од 2006 година забележа пораст од само 1,1%. Иако на почетокот на годината проекциите за движењата во индустрискиот сектор предвидуваа зголемување на индустриското производство во овој период од околу 4,5%, послабите резултати во делот на челичната (пад од 8,4%) и текстилната индустрија (пад од 6,8%), го забавија растот во овој сектор. Во исто време, позабележителни позитивни движења се евидентирани во индустријата за градежни материјали, нафтената и прехранбената индустрија.

Ваквите движења кај реалниот сектор имаа своја рефлексија и во надворешниот сектор. Имено, во првата половина од 2006 година извозот на стоки забележа пораст од 4,1%, при истовремен пораст на страната на увозот од 5,8%. На тој начин, повисокиот пораст на увозот во споредба со извозот предизвика и зголемување на трговскиот дефицит на Република Македонија на ниво од 651 милион долари за првите шест месеци, што претставува зголемување од 8,7% (или 52 милиони долари) во споредба со истиот период лани. Согласно движењата во индустријата, пораст во извозот забележаа прехранбената, нафтената и индустријата за неметални производи, додека намалување забележаа индустријата за основните метали, тутунската и текстилната индустрија.

Стапката на инфлација, мерена преку трошоците на живот, во првата половина од 2006 година забележа пораст од 3,1%, што претставува највисоко ниво во изминативе 3 години. Ваквите ценовни движења главно се резултат на зголемување на општото ценовно ниво кај прехранбените производи, порастот на цената на нафтата и нафтените деривати на светските берзи, како и измените кај акцизата за тутунските производи.

Во првите шест месеци од 2006 година, вкупните приходи на централниот буџет изнесуваа 50,2 милијарди денари (пораст од 8,2% на годишна основа), додека вкупните расходи достигнаа износ од 49,8 милијарди денари (пораст од 6,7%), со што за овој период централниот буџет забележа суфицит од 373 милиони денари. Ваквите движења во фискалниот сектор, надополнети со позитивните случувања во надворешниот сектор (зголемување на приватните трансфери и странските директни инвестиции, односно нискиот дефицит на тековната сметка) создадоа простор за релаксирање на монетарната политика и намалување на каматните стапки, како и попасивна политика на задолжување на државата на домашниот пазар. Имено, Министерството за финансии и покрај тековниот буџетски суфицит продолжи да емитува државни хартии од вредност, пред сè, поради втората основна цел на управување со јавниот долг за развој и одржување на ефикасни домашни финансиски пазари и обезбедување на долгорочна и стабилна побарувачка на пазарот на хартии од вредност. На крајот од јуни 2006 година каматната стапка на благajничките записи изнесуваше 5,7%, што во однос на крајот од 2005 година претставува намалување од 2,5 процентни поени. Ваквите сигнали на централната банка беа делумно прифатени од комерцијалните банки, при што номиналните каматни стапки на краткорочните кредити на крајот од јуни изнесуваа 11,3%, што претставува намалување за 0,8 процентни поени во однос на крајот од 2005 година. Истовремено, кредитирањето на приватниот сектор забележа силен раст од 22,5%.

II.2. Движење на јавниот долг во првата половина од 2006 година

Правејќи анализа за движењето на јавниот долг согласно со **Законот за јавен долг** каде е исклучена состојбата на долгот на Народна банка на Република Македонија и состојбата на долгот за издадените државни записи за монетарни цели, може да се заклучи дека за периодот декември 2005 – јуни 2006 година јавниот долг е намален за 222 милиони ЕУР. Имено, состојбата на јавниот долг од 1.992,2 милиони ЕУР во декември 2005 година се сведува на **1.770,8 милиони ЕУР** во јуни 2006 година (табела бр. 5).

Заклучно со 30.6.2006 година, согласно со методологијата на **Меѓународниот монетарен фонд** јавниот долг изнесува **1.972,9 милиони ЕУР**, односно 40.76 % од Бруто домашниот производ. Според истата методологија долгот на општата Влада изнесува 1.770,8 милиони ЕУР, односно 34,7% од БДП е во рамките на Мاستришкиот критериум за јавниот долг, според кој долгот на општата Влада не смее да надминува 60% од БДП. Споредено со 31.12.2005 година јавниот долг на крајот на првото полугодие од 2006 година е намален за 219 милиони ЕУР, или за 7,7 процентни поени во однос на БДП. Ваквото опаѓање е резултат на извршениот откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори кој беше извршен во јануари оваа година. Од друга страна, надворешниот јавен долг на крајот на првото полугодие од 2006 година споредено со надворешниот јавен долг на крајот на 2005 година бележи намалување за 222 милиони ЕУР што е резултат и на предвремениот откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори и на рестриктивната политика на Владата кон надворешните задолжувања, а во функција на остварување на една од целите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг - континуирано зголемување на внатрешниот јавен долг за сметка на намалување на надворешниот јавен долг. Од аспект на странски кредитори има промени кај надворешниот јавен долг, така што на крајот на првото полугодие од 2006 во споредба со 31.12.2005 година. Така, долгот кон мултилатералните кредитори се зголемува за 10.1 процентни поени, за сметка на намалувањето на јавниот долг кон приватните кредитори (графикон бр. 18). Анализирајќи го движењето на внатрешниот јавен долг за истиот период може да се констатира дека тој се зголемил на крајот на првото полугодие од 2006 година за 2.9 милиони ЕУР, во однос на внатрешниот јавен долг на крајот на 2005 година, што, пред сè, е резултат на воведувањето на државни записи за монетарни цели кои во состојбата на внатрешниот јавен долг на 30.6.2006 година учествуваа со 43,6 милиони ЕУР.

Од аспект на **каматната структура**, поволни промени има и кај внатрешниот и кај надворешниот јавен долг. Имено, следејќи ја целта на стратегијата за зголемување на делот на долгот со фиксна каматна стапка, во разгледуваниот период се бележи зголемување на надворешниот јавен долг со фиксна каматна стапка (долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори кој беше со варијабилна каматна стапка се замени со долг со фиксна каматна стапка преку издавање на Еврообврзници). Кај внатрешниот јавен долг дојде до мал пораст на долгот со фиксна каматна стапка што е резултат на емитуваната 2-годишна континуирана државна обврзница и на издадената петта емисија од обврзниците за денационализација (графикони бр. 14, бр.20 и бр. 22).

Позитивни промени имаше и во **валутната структура** на јавниот долг, исто така во функција на целта за зголемување на делот на јавниот долг во домашна валута и долгот изразен во ЕУР. Така, како резултат на извршениот откуп и

зголемените емисии на државни хартии од вредност во првите шест месеци од 2006 година долгот изразен во ЕУР и денари споредено со 31.12.2005 година се зголеми за 6,3 процентни поени, односно 1,3 процентни поени респективно, а истовремено за сметка на тоа дојде до намалување на јавниот долг во УСД за 9,4 процентни поени (графикон бр.15).

II.3. Емисија на првата Еврообврзница на Република Македонија

Република Македонија имаше своја прва промоција на меѓународниот пазар на капитал во декември 2005 година, со емисијата на првата Еврообврзница. Како резултат на зголемениот кредитен рејтинг на државата и успешната теренска промоција на тимот составен од претставници од Министерството за финансии и Народната банка на Република Македонија, од заинтересираните странски инвеститори беа доставени понуди во износ од 593 милиони ЕУР, што беше 4 пати повеќе од емитуваниот износ на Еврообврзницата (150 милиони ЕУР). На овој начин се овозможи креирање на широка база на инвеститори-сопственици на Еврообврзницата, од Европа, Америка и Азија. Поточно, емисијата се пласираше кај 56 институционални инвеститори глобално, влучувајќи 33% британски инвеститори, 31% германски инвеститори, 22.5% инвеститори од други европски земји (Франција, Италија, Швајцарија, Грција, Словенија, Кипар), 12% американски инвеститори и 1.5% инвеститори од Азија. Главните инвеститори се инвестициони банки, инвестициони фондови и друштва за управување со средства.

Истовремено, рејтинг -агенциите Standard and Poor's и Fitch и доделија рејтинг на новоемитуваната Еврообврзница и тоа: ББ+ (со стабилен изглед) и ББ (со позитивен изглед), респективно.

Емитуваната Еврообврзница во износ од 150 милиони ЕУР е со рок на достасување од 10 години и купонска каматна стапка од 4.625%.

На овој начин Македонија за прв пат се стави на мапата на институционалните инвеститори од светот, кои со нивната заинтересираност ги потврдија веќе очигледните резултати од макроекономската и политичка стабилност, просперитетот на Македонија кој се должи на прудентната фискална и монетарна политика и нејзиното интегрирање кон Европската унија и НАТО.

Средствата прибрани од емитуваната Еврообврзница се искористени за целосен откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на доверители и делумно за зајакнување на девизните резерви на Република Македонија.

Веднаш по емитирањето, Еврообврзницата почна да котира на Лондонската берза. Цените по кои Еврообврзницата се тргуваше на секундарниот пазар се прикажани во графикон бр. 9. Како што може да се забележи од графиконот на почетокот, односно веднаш по издавањето на Еврообврзницата, тргувањето со истата се одвива по релативно високи цени што се должи на заинтересираноста на странските инвеститори за обврзницата како и позитивните случувања во Р. Македонија, како што беше добивањето кандидатски статус за пристап кон Европската унија. Овој тренд се одржува до крајот на март 2006 година, за да од почетокот на април трендот е опаѓачки, односно странските инвеститори нудат пониски цени за македонската обврзница. Овој опаѓачки тренд може да се протолкува како внимателност на инвеститорите поради парламентарните избори во Р. Македонија.

II.4. Откуп на долгот кон Лондонски клуб на кредитори

Со цел подобрување на структурата на должничкото портфолио, во јануари 2006 година беше извршен целосен откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори. За оваа операција беа искористени средствата од емисијата на Еврообврзницата.

Со откупот на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори беа постигнати следниве позитивни ефекти:

- **Подобрување на каматната структура на јавниот долг и реализирање на големи заштеди во Буџетот во наредните години.**

Генерално, Буџетот на Република Македонија преку оваа трансакција во следните 7 години би имал заштеда од вкупно 123.23 милиони ЕУР, и тоа под претпоставка дека условите на меѓународниот пазар би останале непроменети од моментните (што практично е понереална варијанта, бидејќи сите поголеми инвестициони банки предвидуваат дека каматната стапка на доларот ќе продолжи да расте - што и се случуваше во минатите месеци - а со тоа и трошокот кој би го имала РМ за отплата на долг со варијабилна камата во следните години). Дополнително се подготвија и одредени анализи, односно сценарија доколку условите на меѓународниот пазар се променат, од кои може да се забележи дека Буџетот на РМ би бил уште повеќе изложен на трошок ако во блиска иднина доларот зајакнува во однос на еврото. Анализите ја потврдуваат уште поголемата економската оправданост од оваа трансакција, при променети услови на меѓународниот пазар (истовремен пораст на каматните стапки и апрецијација на доларот) што изразено во бројки претставува заштеда вкупно од околу 130 - 150 милиони ЕУР, односно од 9 до 29 милиони ЕУР годишна заштеда во зависност од анализираната година и сценарио;

- **Подобрување на профилот на должничкото портфолио на државата**, од причина што Еврообврзницата претставува стандарден инструмент во портфолиото на јавниот долг, кој е препознатлив на меѓународната сцена и со нејзиното воведување се врши замена на долг со полоша репутација. На тој начин преку воведувањето на Еврообврзниците, покрај стандардните државни хартии од вредност, Република Македонија се здобива со подобар benchmark во своето должничко портфолио;

- Со замената на постојниот долг со пократок рок (7 години) со Еврообврзниците со рочност од 10 години **се продолжува рочноста на должничкото портфолио** на Република Македонија;

- **Одбегнување на одредени видови на пазарен ризик, особено ризик од промена на каматните стапки и ризик од промена на девизниот курс;**

Со оваа трансакција се овозможи замена на долг со варијабилна каматна стапка која на меѓународните пазари има тренд на пораст, во долг со фиксна каматна стапка од 4,625% што споредено со другите земји од регионот може да се смета како релативно поволна. Исто така, беше реализирана и една од целите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг - континуирано зголемување на долгот деноминиран во ЕУР за сметка на останатите странски валути, односно долг кој беше деноминиран во УСД беше заменет со долг во ЕУР.

II.5. Петта емисија на обврзниците за денационализација

Врз основа на Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на Република Македонија” број 37/2002) на 13.3.2006 година беше емитувана петтата обврзница за денационализација во износ од 34 милиони ЕУР (согласно издадениот проспект). Условите под кои е издадена оваа обврзница се идентични како и за првите четири емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна каматна стапка од 2%. Првата рата за оваа обврзница стасува на 1.6.2007 година.

Обврзниците за денационализација котираат на Македонската берза АД Скопје. Тргувањето со обврзниците од оваа емисија започна на 16.3.2006 година (графикони бр.5, бр.6 и бр.7).

II.6. Континуирани државни хартии од вредност

II.6.1. Примарен пазар на ДХВ

Политиката на континуирано издавање на државните хартии од вредност (ДХВ) продолжува и во првата половина од 2006 година. Притоа, фокусот на истата беше ставен главно на:

- Зголемување на емисиите на ДХВ

Состојбата на издадени ДХВ на 31.12.2005 година изнесуваше 4,28 милијарди денари и во текот на наредното полугодие беше зголемена за околу една милијарда и на 30.6.2006 година истата изнесуваше 5,22 милијарди денари. Имено, вкупниот износ на издадени ДХВ во првите шест месеци од 2006 година изнесува 6,3 милијарди денари, додека износот на нето емисиите во истиот период изнесуваше 0,9 милијарди денари. Според проекциите во Буџетот на РМ за 2006 година предвидено е повлекување од 3 милијарди денари. Отстапувањето од проектираното нето повлекување се должи, пред сè, на остварување на буџетски суфицит во тековниот период.

- Зголемување на рочноста на ДХВ

Во периодот јануари-јуни 2006, издадени се 3, 6 и 12-месечни државни записи, како и една 2-годишна државна обврзница. Во креирањето на политиката на издавање на ДХВ посебен акцент беше ставен на зголемувањето на нивната рочност, односно се понудија поголеми износи на државни хартии од вредност со подолга рочност за сметка на 3-месечните државни хартии од вредност. Исто така, според Календарот за емисија на државни хартии од вредност за 2006 година до крајот на годината се предвидува и емитување на прва 3-годишна државна обврзница, што е уште еден елемент за зголемување на рочноста на државните хартии од вредност (графикон бр.4).

- Зголемување на атрактивноста на ДХВ и проширување на базата на инвеститори

Како резултат на промотивната кампања за инвестирање во ДХВ и на збогатувањето на портфолиото со државни хартии од вредност од различни рочности, особено на оние со подолга рочност интересот кај инвеститорите постојано бележи нагорен тренд. Тоа може да се забележи и од побарувачката и реализацијата на одржаните аукции на државни хартии од вредност (графикон бр.1).

Како резултат на зголемената побарувачка, каматните стапки на ДХВ бележат континуирано опаѓање и истите во текот на првата половина од 2006 година паднаа во просек од 1 до 2 процентни поени во зависност од нивната рочност. Притоа, најголем пад е забележан кај 3-месечните државни хартии од вредност кој се должи како на големата побарувачка за хартиите од вредност, која во овој период со исклучок на неколку аукции двојно ја надминуваше понудата, така и на поголемата доверба на инвеститорите во државата (графикон бр.2).

Во реализираните државни хартии од вредност во овој период доминантно е учеството на банките, но и учеството на останатите субјекти на пазарот на државни хартии од вредност како што се осигурителните компании, штедилници, фирми како и на физичките лица е задоволително (графикон бр.3).

II.6.2. Секундарен пазар на ДХВ

Паралелно со натамошниот развој на примарниот пазар се развиваше и секундарното тргување на државните хартии од вредност. Тргувањата се реализираат на Македонската берза АД Скопје и на пазарот преку шалтер (ОТС).

Една од значајните новини беше донесувањето на ***Правила за начин и постапка за тргување и порамнување на трансакции со хартии од вредност на пазари преку шалтер*** ("Службен весник на РМ" бр. 71/06), со кои се овозможува тргување и со државните обврзници (освен обврзниците издадени за исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните и обврзниците за денационализација) на пазарот преку шалтер. Овие правила влегуваат во сила од 1^{ви} јули 2006 год. со што се очекува профункционирање и заокружување на уште еден сегмент од пазарот на државни хартии од вредност. Тргувањето на пазарите преку шалтер не е оптоварено со трансакциони трошоци, а порамнувањето на хартиите се врши во реално време. Во периодот јануари-јуни 2006 година извршени се 16 трансакции на државни записи на пазарот преку шалтер (графикон бр.8).

II.6.3. Воведување на ДХВ за монетарни цели

Министерството за финансии во договор со НБРМ, во март 2006 година започна со издавање на државни хартии од вредност за монетарни цели. Во првата половина од 2006 година се одржаа вкупно шест аукции на државни хартии од вредност за монетарни цели кои се емитуваа на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаа истите карактеристики како и редовните државни хартии од вредност.

Состојбата на издадени ДХВ за монетарни цели заклучно со 30.6.2006 година изнесува 2,67 милијарди денари. Од друга страна, вкупниот износ на издадени ДХВ за монетарни цели во првите шест месеци од 2006 година изнесува 4,07 милијарди

денари, додека износот на нето емисиите во истиот период изнесуваше 2,63 милијарди денари (табела бр.7).

Основен мотив за издавање на државни хартии од вредност за монетарни цели е постепено укинување на пазарната сегментација на пазарот на државни хартии од вредност, односно меѓу благајничките записи на НБРМ и државните записи на Министерството за финансии и создавање на хомоген пазар на државни хартии од вредност, преку кој НБРМ ќе биде во можност подобро да ги следи пазарните сигнали од учесниците и да го зајакне својот трансмисионен механизам, истовремено зголемувајќи ја респонзивноста на банките на активностите преземени од страна на монетарните власти.

II.7. Издадени гаранции

● **Гаранција за Проектот за реформа на Македонски железници**

Во февруари 2006 година државата издаде гаранција за кредитот кој Меѓународната банка за обнова и развој го одобри на Македонски железници, за реализација на Проектот „Реформа во Македонски железници“.

Заемот во износ од 15 милиони ЕУР е доделен под услови на Меѓународната банка за обнова и развој - Светската банка, односно рок на отплата 17 години со вклучен грејс период од 5 години и каматна стапка ЛИБОР + 0.75% (со варијабилен распон).

Проектот ќе биде поделен на две единствени категории и тоа: **ДЕЛ А** кој се состои од подобрување на ефикасноста на инфраструктурните капацитети во кој дел ќе припаднат набавките кои ЈП “Македонски железници” Ц.О.- Скопје ќе ги извршува во прво време, а потоа неговиот наследник односно новото претпријатие за железничка инфраструктура и **ДЕЛ Б** кој се состои од преобразба, подобрување на ефикасноста на транспортниот дел, во кој ќе припаднат набавките кои ЈП “Македонски железници” Ц.О - Скопје ќе ги реализира во прво време, а потоа неговиот наследник односно новото претпријатие за транспорт. За таа цел, согласно со донесениот Закон за трансформација на ЈП Македонски железници Ц.О. Скопје, ќе се формираат две нови компании и тоа:

- Јавно претпријатие за железничка инфраструктура "Македонски железници"-Скопје; и
- Акционерско друштво за транспорт "Македонски железници Транспорт ."-Скопје.

● **Гаранција за Проектот за АД МЕПСО - пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем**

Во март 2006 година беше издадена државна гаранција со која се гарантира намиравањето на обврските и исполнувањето на одредбите од Договорот за заем наменет за Проектот за АД МЕПСО, кој се склучи меѓу АД МЕПСО - Пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост и Меѓународната банка за обнова и развој. Одобрениот заем е во износ од 20.700.000 ЕУР, со рок на отплата од 17 години, вклучен грејс период од 5 години и каматна стапка од ЛИБОР+0,75%.

- **Гаранција за кредит од DEPFA BANK за имплементација на Проектот ХЕЦ”Св.Петка” од страна на АД”Рико” Љубљана**

Во мај 2006 година Собранието на Република Македонија донесе Закон со кој се гарантира намиравањето на финансиските обврски од Договорот за заем наменет за Проектот ХЕЦ-Св.Петка, кој се склучи помеѓу АД ЕЛЕМ и DEPFA Investment Bank limited од Никозија, Кипар. Одобрениот заем е во износ од 41.037.621 ЕУР, со следниве услови на плаќање:

- камата ЕУРИБОР:+2,75% годишно;
- провизија за ангажирани и неповлечени средства: 0,80% годишно;
- рок на отплата: 16 години;
- грејс период вклучен во периодот на отплата: три години и шест месеци;
- казнена камата ЕУРИБОР:+4,75%.

Во Договорот, исто така, е предвидена можноста АД ЕЛЕМ и DEPFA да може да се договарат варијабилната каматна стапка да биде заменета со фиксна каматна стапка.

II.8. Новосклучени заеми

- **Заем за Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем и институционална поддршка**

Во мај 2006 година Собранието на Република Македонија го изгласа Законот за задолжување на Република Македонија со заем кај Меѓународната банка за обнова и развој по Договор за заем за Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем и институционална поддршка. Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем ќе биде имплементиран во наредните 5 години од страна на Министерството за правда и се состои од следните компоненти:

- Градење институционални капацитети;
- Подобрување на судската инфраструктура;
- Подобрување на судските информатички системи, и
- Обезбедување на консултантски услуги и обука за зајакнување на аналитичкиот капацитет на единица за спроведување на проектот.

Заемот е одобрен во износ од 10.000.000 ЕУР, со следните услови:

- рок на отплата: 17 години;
- грејс период: 5 години;
- каматна стапка: ЛИБОР + 0,75% годишно;
- провизија за ангажирани и неповлечени средства: 0,75% годишно;
- заемот ќе се отплаќа во 24 полугодишни ануитети почнувајќи од 15 септември 2011 година, заклучно со 15 март 2023 година.

За реализација на Договорот за заем по Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем и институционална поддршка е надлежно Министерството за правда.

Корисници на средствата од заемот се Министерството за правда и Судскиот буџетски совет.

- **Заем за реализација на втората фаза од Програмата за рационализација на управувањето и модернизација на биомедицинската технологија во здравствениот сектор**

Во мај 2005 година беше потпишан Договорот за задолжување на Република Македонија кај Владата на Република Италија согласно со донесениот Закон за задолжување на Република Македонија кај Владата на Република Италија за реализација на втората фаза од Програмата за рационализација на управувањето и модернизација на биомедицинската технологија во здравствениот сектор (Службен весник на РМ" број 112/2005). Заемот е одобрен во износ од 2.582.285 ЕУР, и ќе се користи под следниве услови:

- Камата: 0,00 %;
- Период на отплата: 39 години;
- Грејс период вклучен во периодот на отплата: 19 години.

Со средствата од заемот ќе биде набавувана опрема за здравствени организации чии потреби се претходно утврдени и дефинирани.

Инаку, на оваа фаза и претходеше фазата која имаше цел да го унапреди системот за одржување и управување на медицинската опрема во Р. Македонија. Таа фаза беше завршена со искористување на грант средства во висина од 1.291.143,00 ЕУР.

III.Активности во управувањето со јавниот долг

III.1.Повлечени средства по основа на надворешен долг

Табела бр.1
Повлекувања по основа на веќе склучени и новосклучени кредити

во милион ЕУР

Сектор/должник/кредитор	Вкупно	I	II	III	Q1	IV	V	VI	Q2	Q1+Q2
Јавен сектор	23,37	0,94	5,83	1,55	8,31	5,04	3,91	6,10	15,05	23,37
Влада на Република Македонија	19,32	0,94	1,83	1,55	4,31	5,04	3,86	6,10	15,00	19,32
Мултилатерални кредитори	14,68	0,15	1,39	1,21	2,75	3,45	3,16	5,32	11,93	14,68
ИБРД	3,35	0,00	0,37	0,12	0,49	0,72	0,63	1,51	2,87	3,35
ИДА	2,85	0,15	0,37	0,24	0,75	0,58	0,44	1,08	2,09	2,85
ИФАД	0,66	0,00	0,01	0,20	0,21	0,00	0,45	0,00	0,45	0,66
ЦЕДБ	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00	0,00	1,70	1,70
ЕБРД	6,11	0,00	0,64	0,66	1,30	0,45	1,64	2,73	4,81	6,11
ЕИБ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ЕУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Билатерални кредитори	4,64	0,79	0,44	0,34	1,57	1,59	0,70	0,78	3,07	4,64
Приватни кредитори	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Јавни претпријатија	4,05	0,00	4,00	0,00	4,00	0,00	0,05	0,00	0,05	4,05
Мултилатерални кредитори	4,05	0,00	4,00	0,00	4,00	0,00	0,05	0,00	0,05	4,05
ИБРД	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,05	0,05
ЕИБ	4,00	0,00	4,00	0,00	4,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00

Извор:МФ и НБРМ

*анекс на повлечени средства по проекти

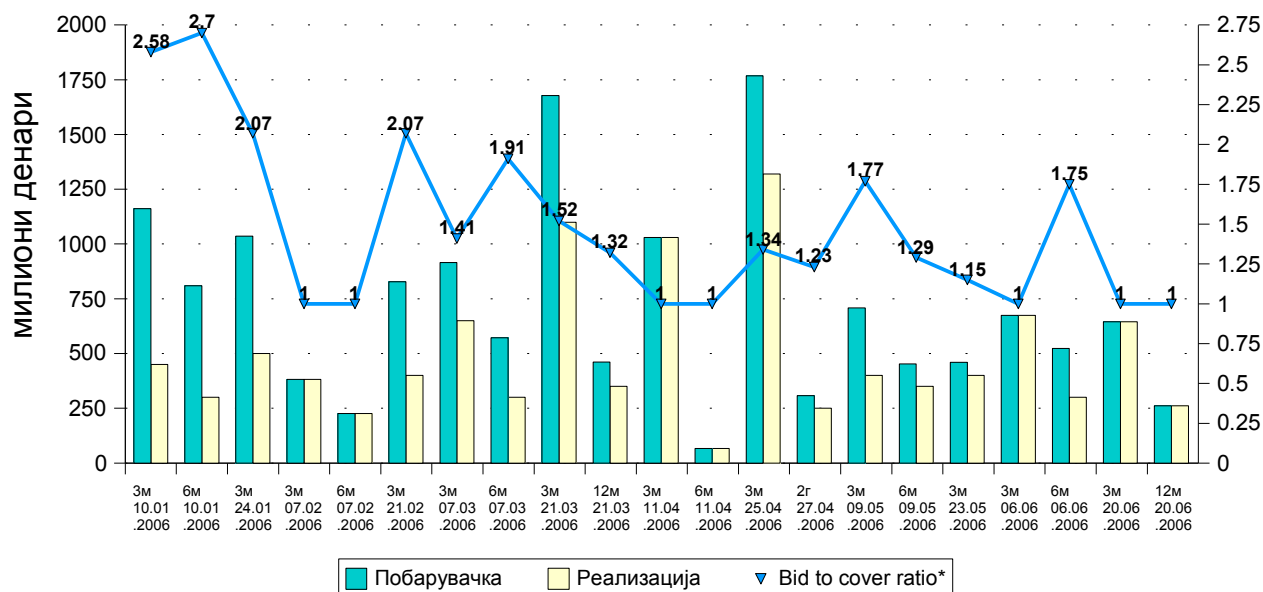
III.2.Примарен пазар на ДХВ

Табела бр. 2
Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници
во милион ЕУР

	Јан-06	Феб-06	Мар-06	Апр-06	Мај-06	Јун-06	Вкупно Јан-Јун 2006 год.
Вкупно емитирани државни хартии од вредност	2.25	2.78	32.40	-4.61	8.31	3.20	44.33
1 3-месечни ДЗ	-0.67	0.58	-5.58	-3.18	0.30	-1.60	-10.14
2 6-месечни ДЗ	2.92	2.20	3.18	-1.43	3.96	1.60	12.43
3 12-месечни ДЗ			5.25			3.19	8.44
4 2-годишна ДО					4.05		4.05
5 5-та емисија на обврзница за денационализација			29.55				29.55

Извор:МФ

Графикон бр. 1
Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите јан-јун 2006

Извор:МФ

*Bid to cover ratio-коэффициент кој ја прикажува покриеноста на реализацијата со побарувачка

Табела бр.3

Пондерирани каматни стапки на емитувани ДХВ

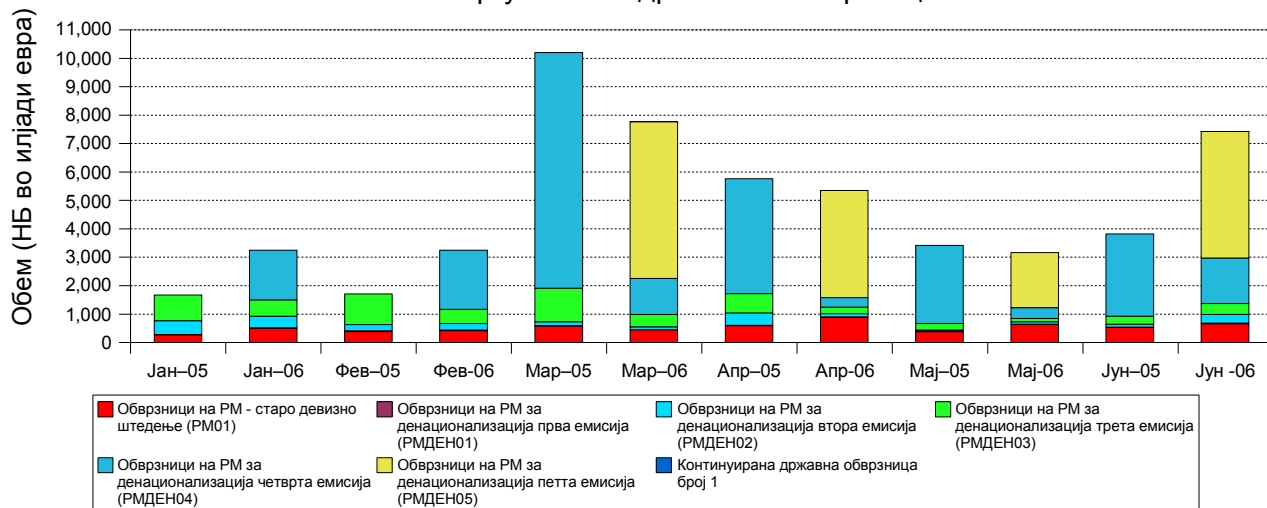
Датум на одржување на аукциите	Пондерирана каматна стапка на 3-месечни ДЗ	Пондерирана каматна стапка на 6-месечни ДЗ	Пондерирана каматна стапка на 12-месечни ДЗ	Пондерирана каматна стапка на 2-годишна ДО
Јануари 06	7.18	7.61		
Февруари 06	6.96	7.08		
Март 06	6.85	7.28	8.62	
Април 06	6.45	6.84		9.438
Мај 06	6.11	7.13		
Јуни 06	6.54	6.92	8.66	

Извор:МФ

III.3. Секундарен пазар на ДХВ

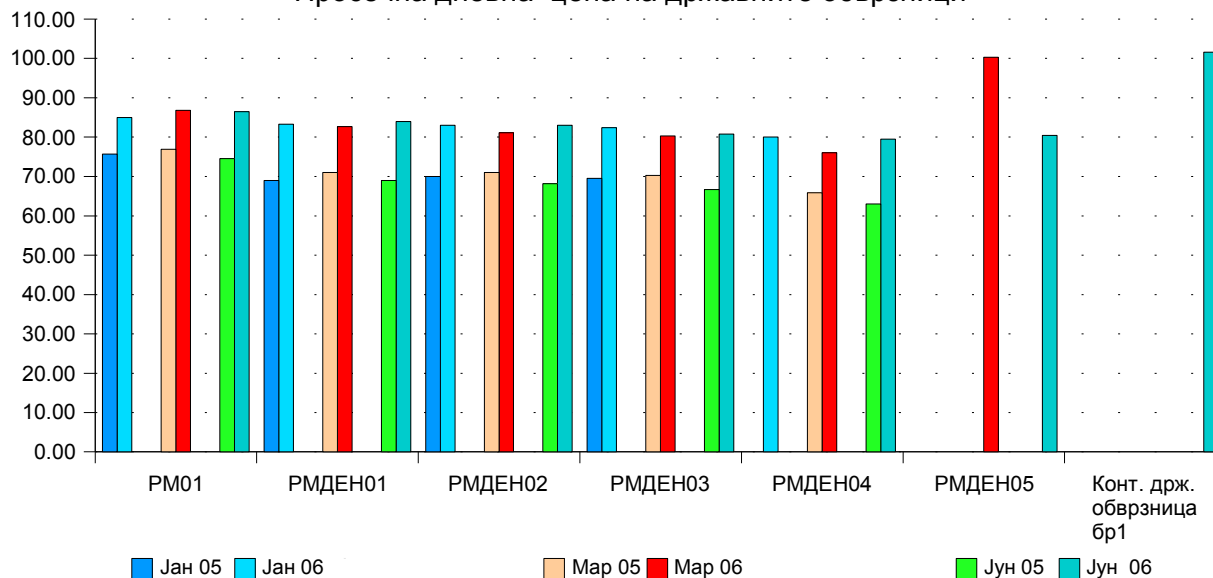
III.3.1. Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 5
Обем на тргување со државните обврзници

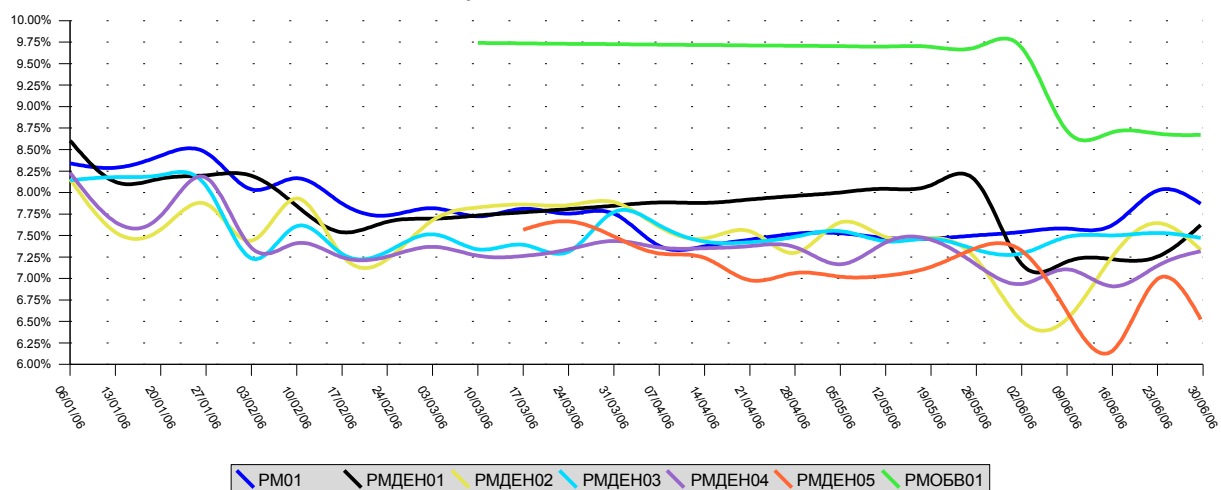
Извор: Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 6
Просечна дневна цена на државните обврзници

Извор: Македонска берза АД Скопје

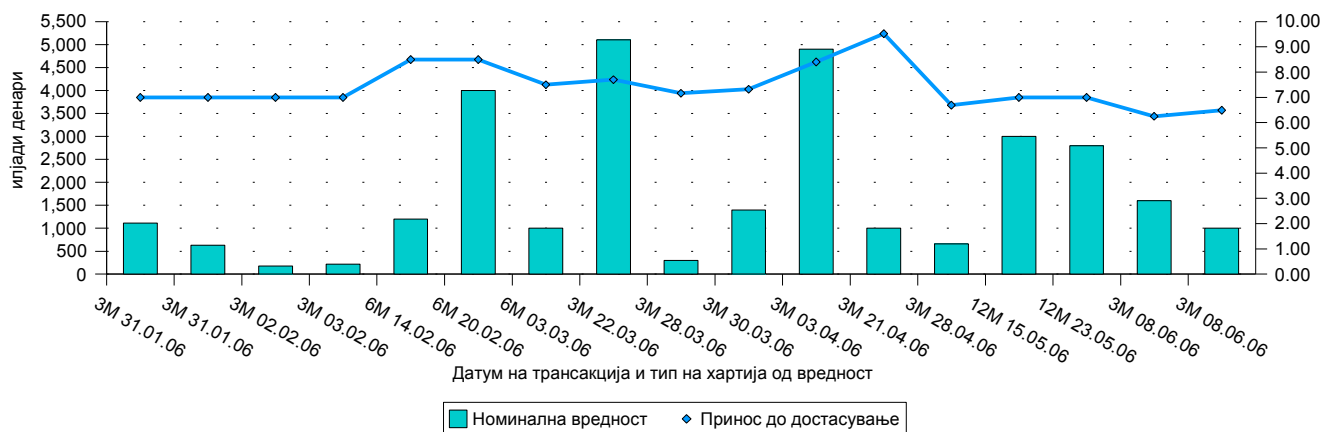
Графикон бр. 7
Принос до достасување на државните обврзници (УТМ)

Извор: Македонска берза АД Скопје

III.3.2 Пазари преку шалтер

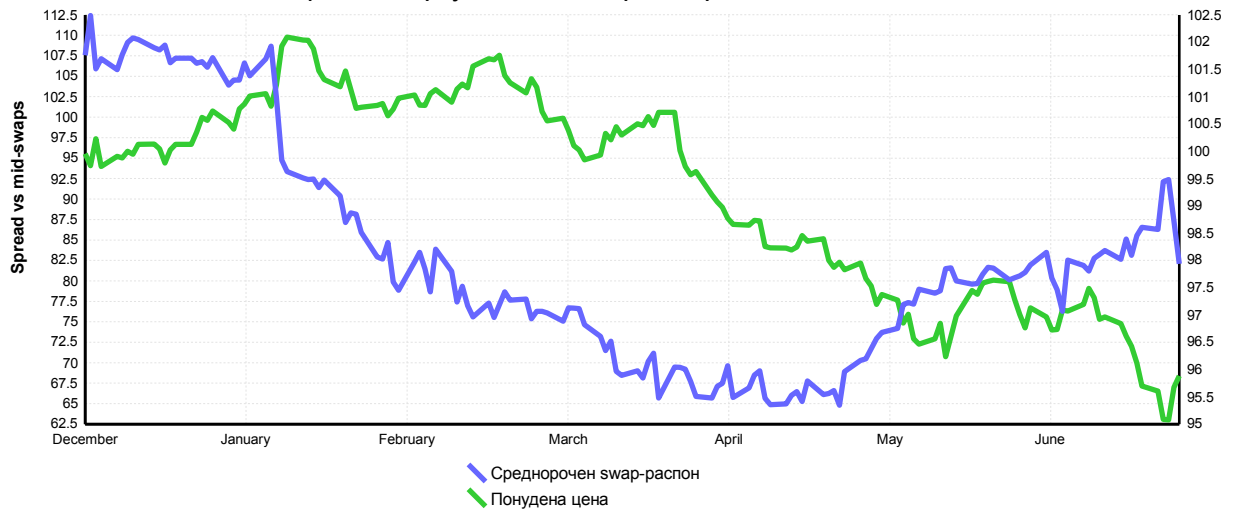
Графикон бр. 8
Склучени трансакции на пазарот преку шалтер во период јануари-јуни 2006

Извор: НБРМ

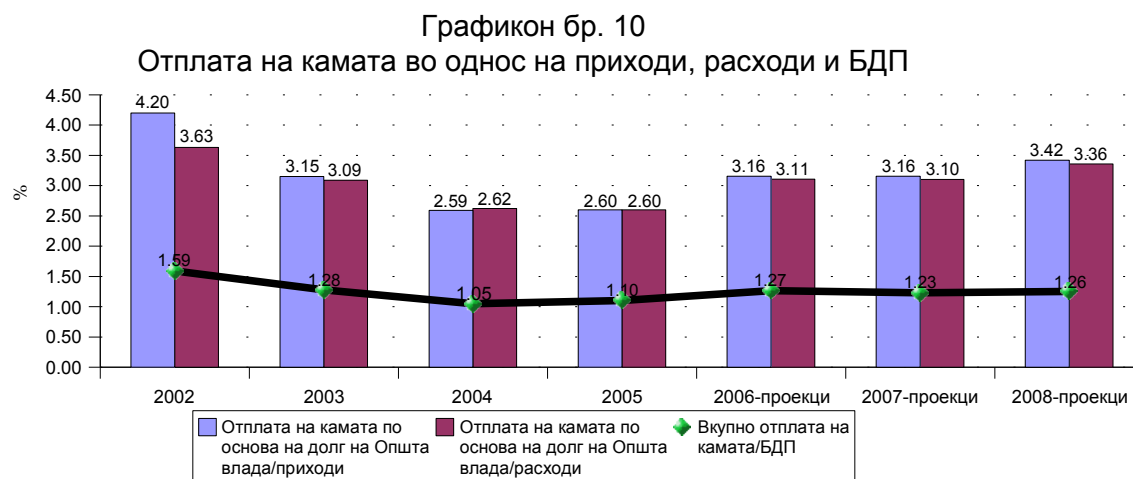
III.3.3 Меѓународен пазар на капитал

Графикон бр. 9
Цена на тргување на Еврообврзницата на Р.М.

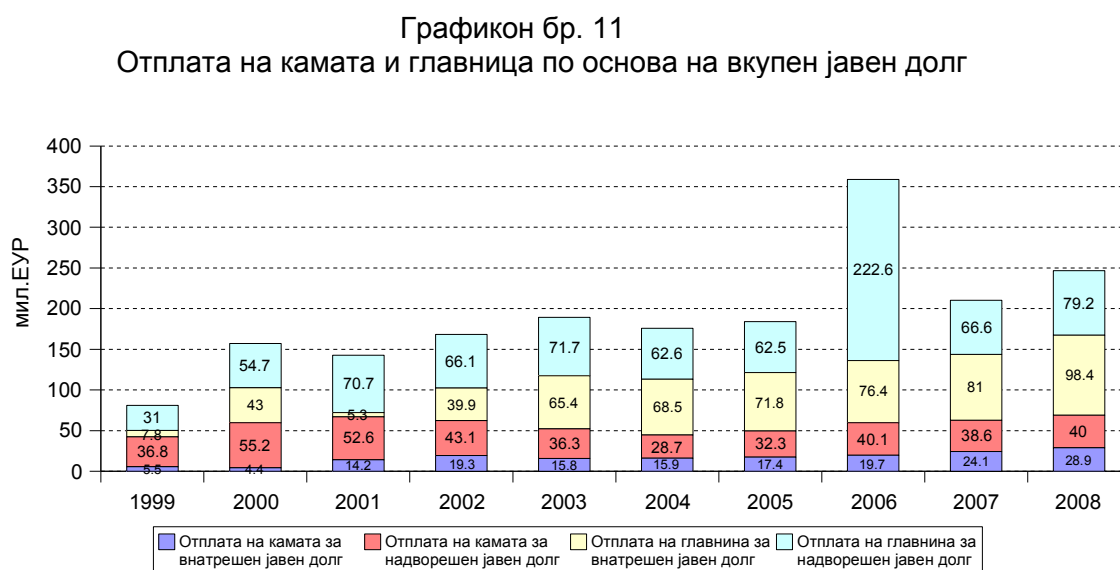

Извор: Citigroup-Bloomberg

III.4. Сервисирање на вкупниот јавен долг

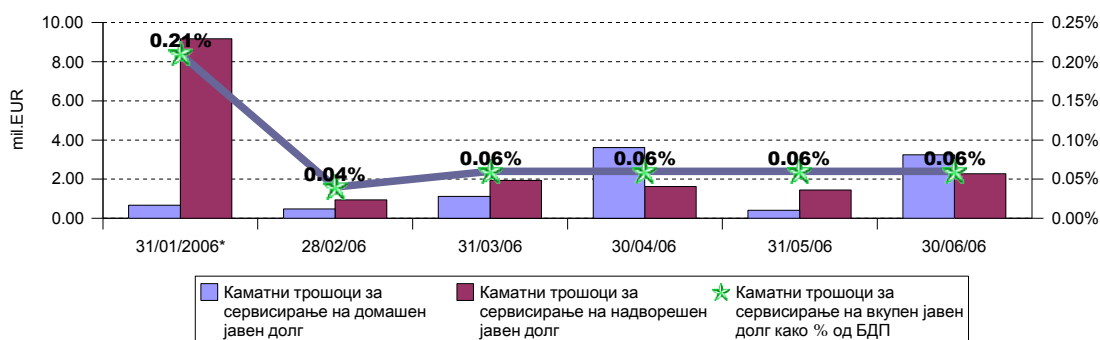

Извор: МФ и НБРМ

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.12
Каматни трошоци за сервисирање на вкупниот јавен долг

Извор:МФ и НБРМ

*На 11.1.2006 година се изврши откупот на долгот кон Лондонски клуб на кредитори со средства добиени од емисијата на Еврообврзницата.

Табела бр.4
Отплати по основа на вкупен јавен долг за првото полугодие на 2006 година
Во мил.ЕУР

Основ	Јан-06	Феб-06	Мар-06	Апр-06	Мај-06	Јун-06	Вкупно
Камата по основа на надворешен долг	9.17	0.94	1.93	1.62	1.44	2.27	17.38
Камата по основа на внатрешен долг	0.66	0.49	1.12	3.62	0.41	3.24	9.54
Вкупно камата по основа на вкупен јавен долг	9.83	1.42	3.06	5.23	1.85	5.52	26.92
Главница по основа на надворешен долг	200.97	1.73	3.40	3.70	0.60	3.07	213.47
Главница по основа на внатрешен долг	0.00	0.00	2.15	30.87	0.00	13.57	46.58
Вкупно главница по основа на вкупен јавен долг	200.97	1.73	5.55	34.56	0.6	16.64	260.06

Извор:МФ и НБРМ

IV. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг

IV.1. Вкупен јавен долг

Табела бр. 5

Вкупен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг
Во мил.ЕУР

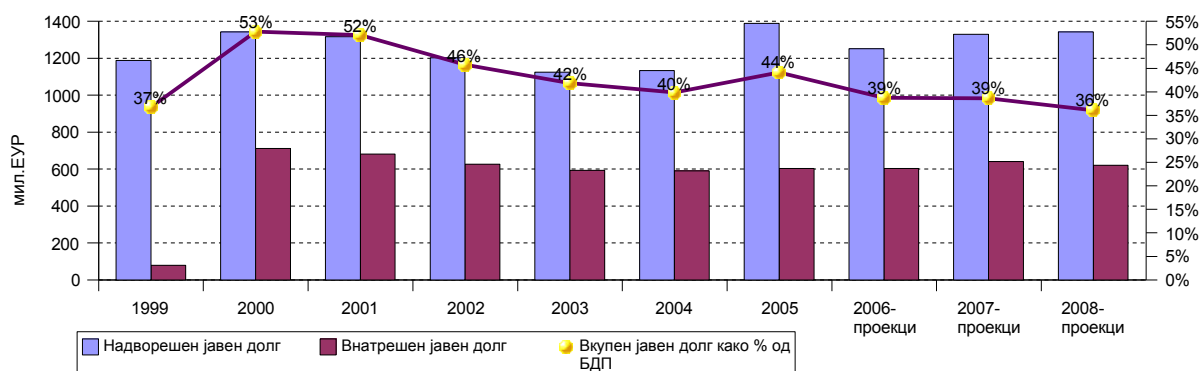
Основа		Месеци	
		31/12/2005	30/06/2006
Надворешен јавен долг*		1,441.16	1,219.60
	Долг на општа Влада	1,245.35	1,037.70
	Централна банка	52.66	47.82
	Јавни претпријатија	143.15	134.08
Домашен јавен долг		750.39	753.29
	Долг на општа Влада	603.66	642.70
	Државни записи за монетарни цели	0.00	43.64
	Централна банка	146.74	110.59
	Јавни претпријатија**	N/A	1.52
Вкупен јавен долг според GFS методологија		2,191.55	1,972.89
	Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	48.46	40.80
Вкупен јавен долг според Законот за јавен долг		1,992.16	1,770.84
	Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	44.05	36.59

Извор: МФ и НБРМ

*Во декември 2005 година се емитуваше првата Евробврзница во износ од 150 мил.ЕУР, при што дојде до привремено зголемување на надворешниот јавен долг, бидејќи тие средства во јануари 2006 година беа искористени за целосен предвремен откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори.

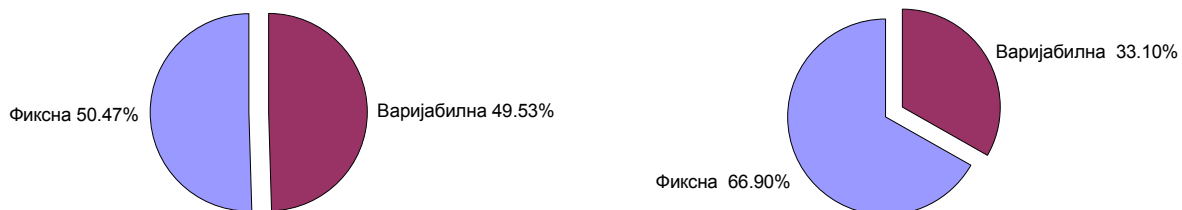
**Од април 2006 година јавните претпријатија почнаа да ги доставуваат до Министерството за финансии првите извештаи за состојбата на долгот (во согласност со Законот за јавен долг)

Графикон бр.13
Движење на јавниот долг во однос на БДП

Извор: МФ и НБРМ

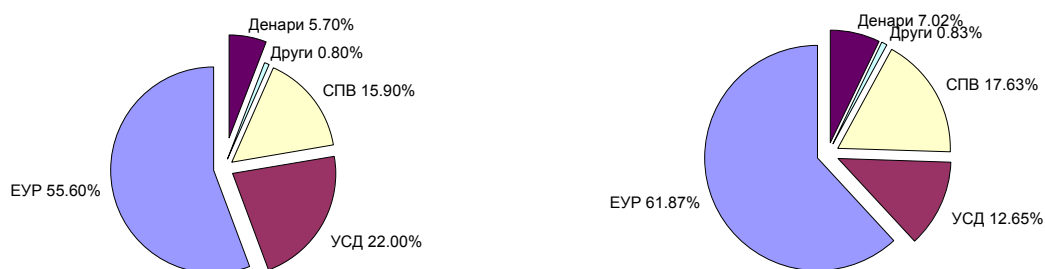
Графикон бр.14
Каматна структура на вкупниот јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор:МФ и НБРМ

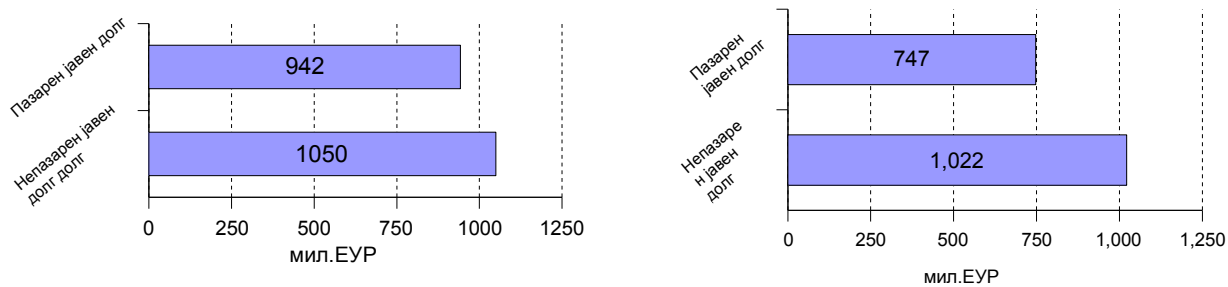
*Обвзницата за селективни кредити е бескаматен долг и не е вклучена во каматната структура на вкупниот јавен долг

Графикон бр. 15
Валутна структура на вкупниот јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор:МФ и НБРМ

Графикон бр.16
Пазарен/непазарен вкупен јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор:МФ и НБРМ

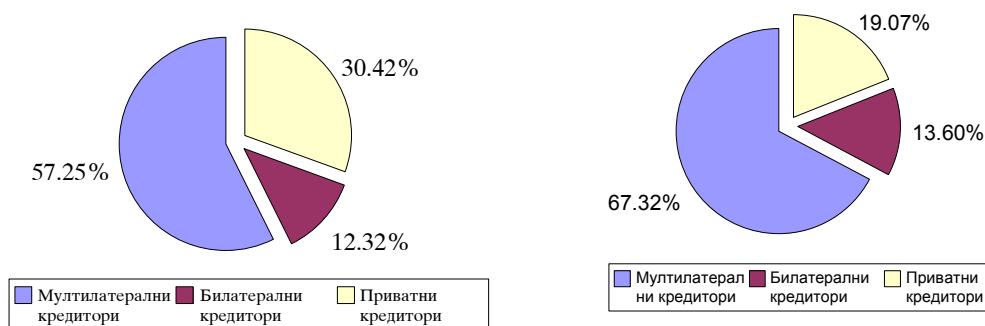
IV.2.Надворешен јавен долг

Табела бр. 6
Надворешен јавен долг по кредитори и должници Мил.ЕУР

Сектор/должник/кредитор	31/12/05	30/06/06
Јавен долг според GFS методологија	1,441.16	1,219.59
Јавен долг според Законот за јавен долг	1,388.50	1,171.77
Влада на Република Македонија	1,245.35	1,037.69
Официјални кредитори	906.09	887.03
Мултилатерални кредитори	751.82	743.34
ИБРД	185.18	179.34
ИДА	307.13	300.94
ИФАД	10.97	11.36
ЦЕДБ	16.78	18.48
ЕБРД	29.22	34.44
ЕИБ	112.53	108.77
ЕУ	90.00	90.00
Билатерални кредитори	154.27	143.69
Репрограмиран долг 1995	102.31	89.85
Непрограмиран долг	6.63	6.63
Новосклучени кредити	45.33	47.21
Приватни кредитори	339.26	150.66
Еврообврзница	150.00	150.00
Останати приватни кредитори	189.26	0.66
Банки	189.26	0.66
Небанкарски приватен сектор	0.00	0.00
Народна банка на Република Македонија	52.66	47.82
ММФ	52.66	47.82
Јавни претпријатија	143.15	134.08
Официјални кредитори	59.99	61.23
Мултилатерални кредитори	43.14	45.52
ИБРД	25.25	24.41
ЕБРД	5.94	5.25
ЕИБ	5.83	9.74
ЕУРОФИМА	6.12	6.11
Билатерални кредитори	16.85	15.71
Новосклучени кредити	16.85	15.71
Приватни кредитори	83.16	72.85
Останати приватни кредитори	83.16	72.85
Банки	80.19	70.22
Небанкарски приватен сектор	2.97	2.62

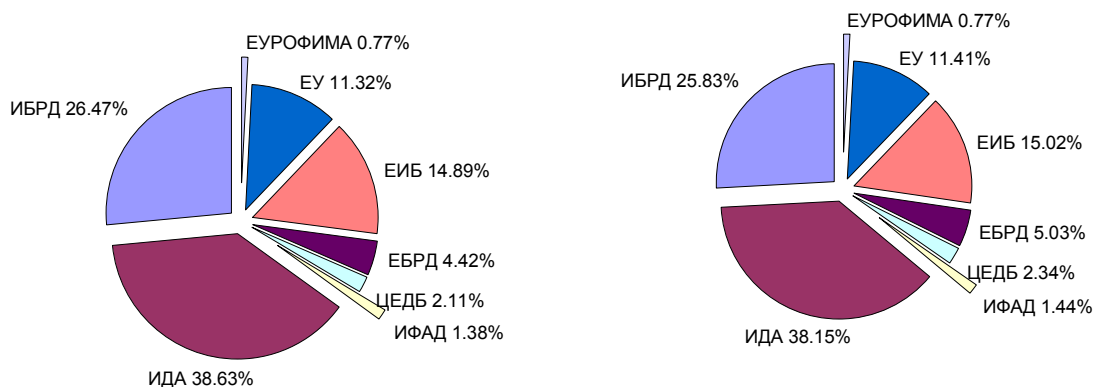
Извор:НБРМ

Графикон бр.17
Структура на надворешниот јавен долг по кредитори
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

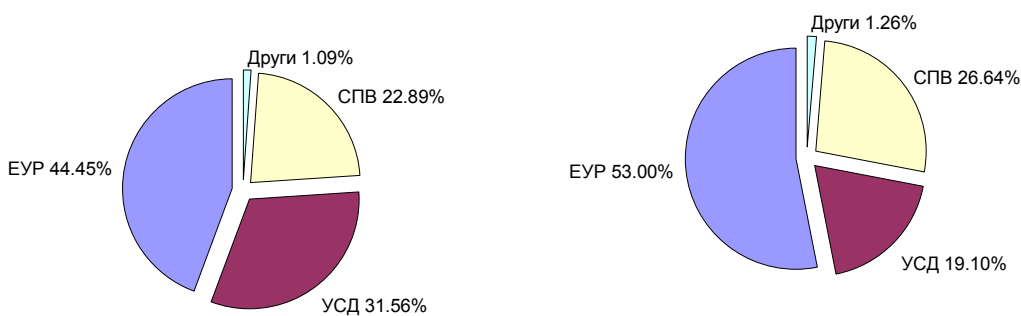
Извор:МФ и НБРМ

Графикон бр. 18
Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

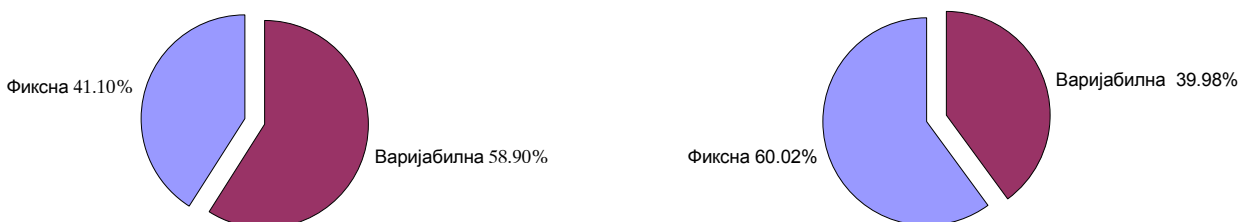
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 19
Валутна структура на надворешниот јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 20
Каматна структура на надворешниот јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

IV.3. Внатрешен јавен долг

Табела бр. 7
Внатрешен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг
Во мил.ЕУР

Основа	Месеци						
	31/12/2005	31/01/2006	28/02/2006	31/03/2006	30/04/2006	31/05/2006	30/06/2006
Внатрешен јавен долг според GFS методологија	750.39	775.47	766.32	806.84	799.73	783.22	751.77
Внатрешен јавен долг според Законот за јавен долг	603.66	605.03	607.70	637.64	606.37	610.33	597.54
Долг на општа влада*	603.66	605.03	607.70	660.53	655.42	659.36	641.18
Долг на Централна влада	603.46	604.83	607.50	660.33	655.22	659.16	640.98
Структурни обврзници	533.50	532.95	532.56	559.20	528.65	528.26	512.00
Обвр. за санација на Стопанска банка	26.61	26.51	26.61	26.62	21.30	21.29	21.29
Обвр. за селективни кредити	16.98	16.92	16.98	16.99	16.99	16.98	16.98
Обвр. за приватизација на Стопанска банка	77.24	77.24	77.24	75.10	75.10	75.10	72.95
Обвр. за старо девизно штедење	306.50	306.50	306.50	306.51	280.97	280.97	280.90
Обвр. за денационализација	106.16	105.78	105.23	133.99	134.29	133.92	119.87
Континуирани државни хартии од вредност	69.96	71.87	74.94	101.12	126.58	130.90	128.98
Од кои државни записи за монетарни цели	0.00	0.00	0.00	22.89	49.05	49.03	43.64
Општини	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20
Централна банка	146.74	170.44	158.62	146.31	144.31	123.86	110.59
Јавни претријатија	N/A	N/A	N/A	N/A	1.16	1.10	1.52

Извор: МФ

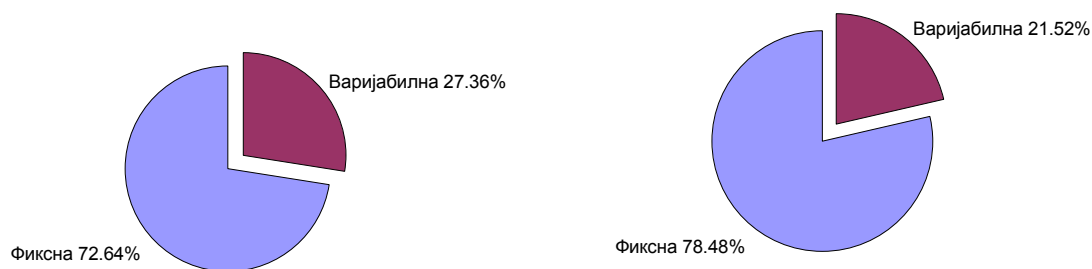
*Во долгот на општа влада се вклучени државните записи за монетарни цели, кои Министерството за финансии ги издава во име и за сметка на НБРМ која ги користи при водење на монетарната политика.

Графикон бр. 21
Валутна структура на внатрешниот јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор: МФ

Графикон бр. 22
Каматна структура на внатрешниот јавен долг
31.12.2005 год. 30.6.2006 год.

Извор: МФ

*Обвзницата за селективни кредити е бескаматен долг и не е вклучена во каматната структура на внатрешниот јавен долг

Графикон бр. 23
Однос меѓу структурните обвзници и континуираните државни хартии од вредност

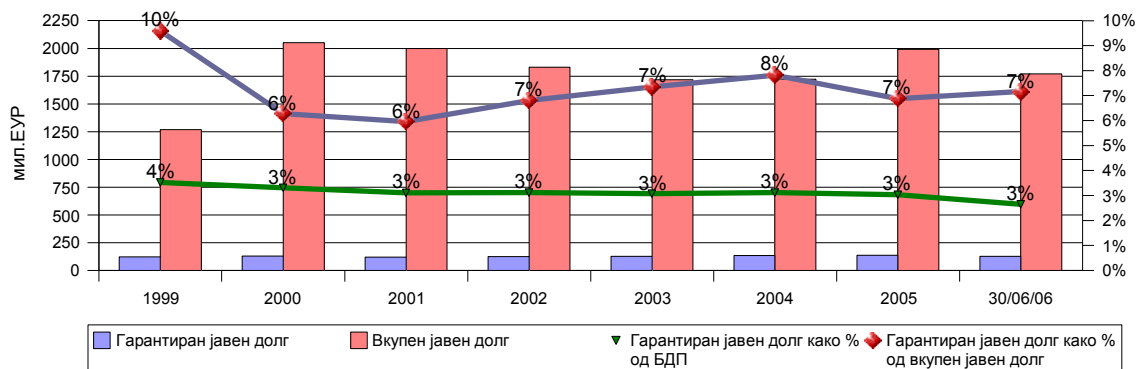

Извор: МФ

*Во март 2006 год. се емитуваше петтата емисија на обвзница за денационализација.

IV.4. Гарантиран јавен долг

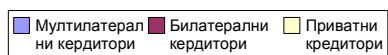
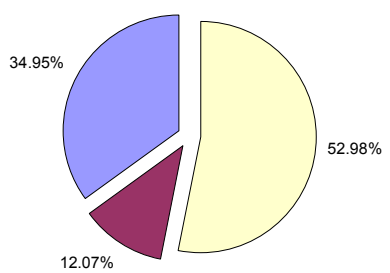
Графикон бр.24
Состојба на гарантиран јавен долг

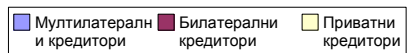
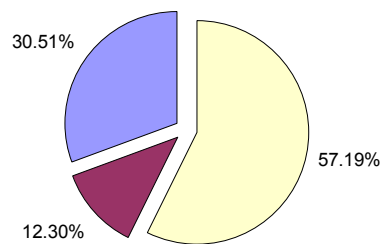
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.25
Гарантиран јавен долг по кредитори

31.12.2005 година

30.6.2006 година

Извор: МФ и НБРМ

V. Преглед на целите и квантитативните таргети

V.1. Преглед на квантитативните таргети

Со цел да се следи имплементацијата на Стратегијата за управување со јавен долг за период од 2006 до 2008 година, во следната табела е направена споредба на главните параметри на портфолиото на јавниот долг заклучно со декември 2005 година и јуни 2006 година и таргетите утврдени во Стратегијата.

Табела бр.8
Споредба на портфолиото на јавниот долг и квантитативните таргети утврдени во Стратегијата

Таргети	Параметри на портфолиото заклучно со декември 2005 година	Параметри на портфолиото заклучно со јуни 2006 година	Таргети утврдени во Стратегијата за 2006 година	Таргети за период од 2006 до 2008 година
Однос меѓу вкупниот јавен долг и БДП (графикон бр. 27)	44.05%	36.59%	/	37%-41%
Однос меѓу долгот на општа влада и БДП (графикон бр. 27)	40.89%	34.69%	/	35%-38%
Однос меѓу вкупно гарантираниот долг и БДП (графикон бр. 28)	3.05%	2.67%	/	3.8%-4.1%
Нови задолжувања (табела бр.9)	125.48 мил.ЕУР	69.41мил.ЕУР	180 мил. ЕУР	/
Однос меѓу внатрешен и надворешен јавен долг (графикон бр. 29)	надворешен долг-69.7% внатрешен долг-30.3%	надворешен долг-66.2% внатрешен долг-33.8%	Надворешен долг-66% внатрешен долг-34%	/
Однос меѓу долгот во домашна и странска валута (графикон бр. 30)	во странска валута-94% во домашна валута-6%	во странска валута-93% во домашна валута-7%	во странска валута-92% во домашна валута-8%	/
Состојба на вкупно гарантираниот јавен долг (графикон бр.28)	137.7мил.ЕУР	126.71 мил.ЕУР	175 мил.ЕУР	/

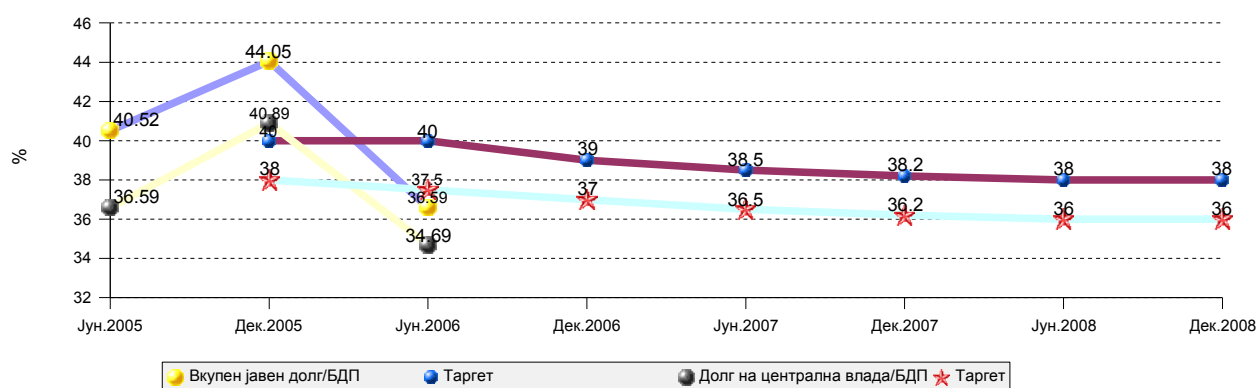
Извор: МФ и НБРМ

V.1.1 Јавен долг во однос на БДП

Според таргетот утврден во Стратегијата за управување со јавен долг во однос на БДП во период од 2006 до 2008 година јавниот долг има тенденција на континуирано намалување и ќе се движи во рамките од 37% до 41%, додека во рамките на општата влада ќе има тенденција на намалување движејќи се во рамките од 35% до 38% од БДП.

Во декември 2005 година овој таргет се надмина и изнесуваше 44.1% додека во рамките на општата влада изнесуваше 40.1 %. Ова зголемување на јавниот долг се должи на емитувањето на првата Еврообврзница во износ од 150 мил.ЕУР кој износ во јануари 2006 година се искористи за откупот на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори, при што дојде до неутрализирање на ова зголемување на долгот.

Графикон бр.26
Споредба на односот јавен долг/БДП и таргетите

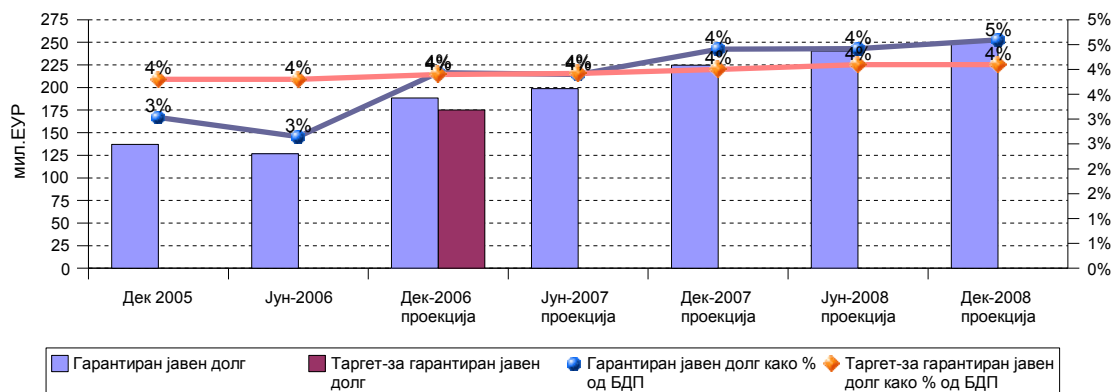

Извор: МФ и НБРМ

V.1.2. Гарантиран долг во однос на БДП

Согласно со лимитите за издавање на гаранции во период од 2006 до 2008 година се очекува тренд на незначителен пораст на издадени гаранции и тоа во рамките од 3.8% до 4.1% од БДП. Според направените анализи заклучно со јуни 2006 год. реалната состојба на издадените гаранции е под утврдените таргети, меѓутоа од јуни 2006 година износот на издадените гаранции се зголемува поради новоиздадената (претходно непланирана) гаранција кон јавното претријатије за производство на електрична енергија “Електрани на Македонија“, во износ од 41.04 мил.ЕУР. Иако процентуалното учество на гарантираниот долг во однос на БДП бележи благо зголемување во однос на утврдените таргети, сепак, во наредниот период се очекува овој процент да се намали со постепено отплатување на гарантираниот долг, како и водење на рестриктивна политика при издавање на нови гаранции.

Графикон бр.27
Споредба на односот гарантиран долг/БДП и таргетите

Извор: МФ и НБРМ

V.1.3. Нови задолжувања

Вкупниот износ на новото задолжување во 2006 година согласно Стратегијата се очекуваше да изнесува 180 мил. ЕУР, од кои 49 мил. ЕУР по основа на емисија на континуирани државни хартии од вредност а остатокот од 131 мил. ЕУР по основа на задолжување во странство. Заклучно со јуни 2006 година задолжувањата по основа на внатрешен јавен долг изнесуваат вкупно 44.33 мил. ЕУР, додека надворешното задолжување изнесува 23.48 мил.ЕУР.

До крајот на 2006 година задолжувањата по основа на надворешниот долг се очекува да достигнат 154.32 мил.ЕУР (што значи надминување на проекциите), додека внатрешното задолжување кое главно се должи на емитирањето на континуирани државни хартии од вредност ќе изнесува најмногу до 48.93 мил.ЕУР.

Табела бр.9
Нови задолжувања по основа на внатрешен и надворешен јавен долг

во мил.ЕУР

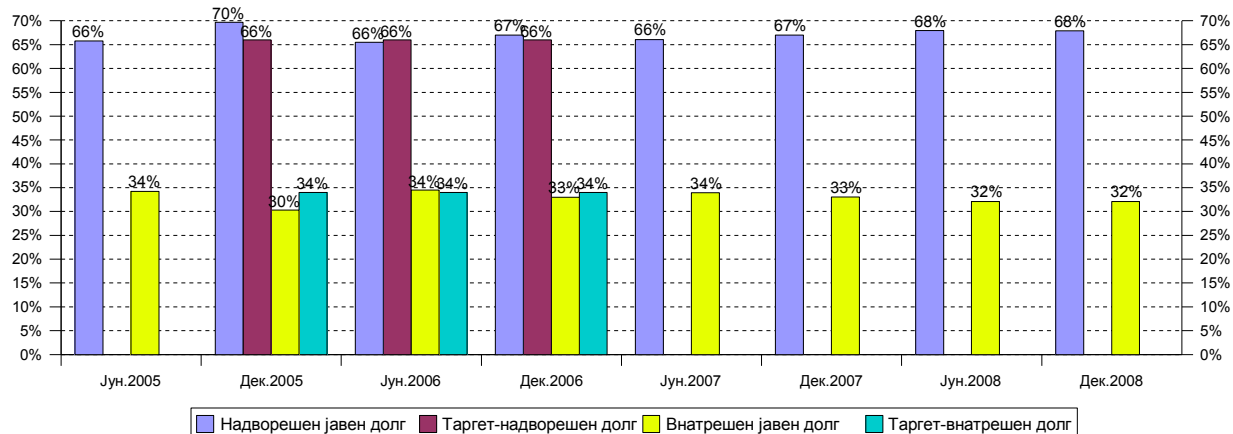
	Повлечено јан-јун-2006	Јан-дек-2006 проекција	Таргет за јан-дек- 2006	Јан-дек-2007 проекција	Јан-дек-2008 проекција
Надворешно задолжување	23.48	154.32	131.00	146.43	102.81
Внатрешно задолжување	44.33	48.93	49.00	57.09	65.24
Вкупно задолжување	67.81	203.25	180.00	203.52	168.05

Извор: МФ и НБРМ

V.1.4. Однос меѓу внатрешниот и надворешниот јавен долг

Односот меѓу внатрешниот и надворешниот јавен долг се очекува да се движи во рамките на утврдениот таргет за 2006 година, и тоа 34% наспроти 66%, додека во наредниот период, цел на Стратегијата за управување со јавен долг е надворешниот јавен долг да се намали за сметка на внатрешниот јавен долг.

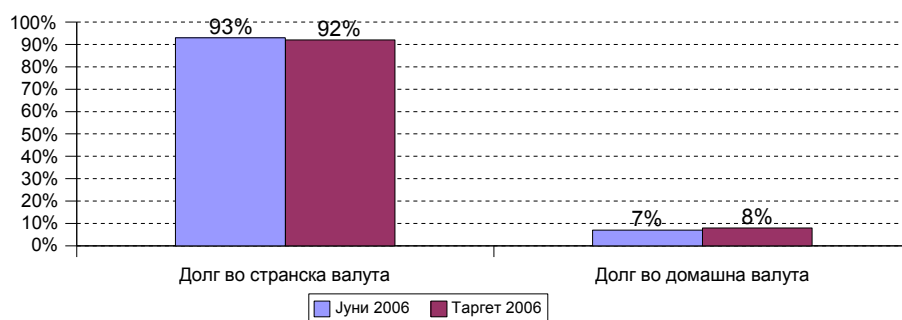
Графикон бр.28
Споредба на односот внатрешен/надворешен јавен долг и таргетите за 2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

V.1.5. Долг во странска и домашна валута

Графикон бр. 29
Споредба на односот вкупен јавен долг во домашна/странска валута и таргетот за 2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

V.2 Преглед на целите

Табела бр.10

Споредба на портфолиото на јавниот долг и целите утврдени во Стратегијата за управување со јавниот долг

Цели на Стратегијата	Таргети на Стратегијата за управување со јавен долг
Постепено зголемување на долгот со фиксна каматна стапка	до 2008 долгот со фиксна каматна стапка да се движи помеѓу 70% до 80% од вкупниот јавен долг (графикон бр.14)
Зголемување на дел од долгот деноминиран во денари	до 2008 долгот во домашна валута да се движи помеѓу 15% до 20% од вкупниот јавен долг (графикони бр.15 и бр.29)
Зголемување на делот на долгот деноминиран во ЕУР	до 2008 долгот во валута ЕУР да достигне до 60% од вкупниот јавен долг (графикон бр.15)
Зголемување на учеството на внатрешниот јавен долг со истовремено намалување на надворешното задолжување	(графикони бр. 13 и бр.28)
Зголемување на делот на пазарните инструменти, со постепено намалување на заемите од официјалните кредитори	до 2008 год. да се зголеми задолжувањето со хартии од вредност наспроти задолжувањето со кредити (графикон бр.16)
Продолжување на рочноста на јавниот долг	вкупната рочност на долгот треба да биде подолга од 5 години
Искористување на можностите за предвремена отплата на јавниот долг	цел е да се постигне поволна валутна, каматна и рочна структура како и изедначен профил на отплати на јавниот долг (табела бр.5 и фуснота од табела бр.5)
Обезбедување профил на непречени отплати	да нема голема концентрација на плаќања во една година (графикони бр.10, бр.11 и бр.12)
Рестриктивен пристап при нови задолжувања или издавање на државни гаранции	намалување на издадените гаранции и финансирањето на јавните проекти (графикон бр.24)

Извор:МФ

VI. Анекси

VI.1. Анекси на повлечени средства по проекти

Во ЕУР	Краен корисник	Повлечени средства за 2005-проектија	Повлечени средства за 2005-реализација	Индекс 5=4/3	Преостаната сума на неповлечени средства на крајот на 2005	Повлечени средства за период јан-јун 2006-проектија	Повлечени средства за период јан-јун 2006-реализација	Индекс 9=8/7	Вкупно планирани повлекувања 2006
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I Јавен сектор		151,698,012	89,640,606	59	336,874,421	59,201,231	23,485,547	40	154,320,273
1 Мултилатерални кредитори		127,963,785	82,997,146	65	225,873,379	44,974,080	18,729,195	42	93,886,368
1.1 ИБРД/ИДА		38,684,973	51,434,297	133	86,007,299	10,375,226	6,252,162	60	34,560,114
1.1.1 Проект за реконструкција на иригациони системи	Министерство за земјоделство	2,996,614	2,043,650	68	3,698,545	1,060,186	1,632,850	154	1,554,936
1.1.2 ТТFSE	Царина	2,630,587	2,308,068	88	584,463	584,463	608,168	104	279,090
1.1.3 Проект за развој на деца и млади	Агенција за млади и спорт	411,600	281,990	69	832,067	489,317	0	0	456,696
1.1.4 Проект за развој на општините и култура	Министерство за култура	1,396,500	1,885,680	135	1,722,128	978,634	1,486,987	152	1,225,526
1.1.5 Проект за развој на општините	Министерство за локална самоуправа	3,160,500	1,934,406	61	1,394,499	815,528	750,766	92	1,342,946
1.1.6 Проект за реструктурирање на Македонски железници	Македонски железници	1,500,000	0	0	15,000,000	1,200,000	37,500	3	1,000,000
1.1.7 Проект за реформи во судството	Министерство за правда	300,000	0	0	7,350,775	0	0	0	464,851
1.1.8 Проект за модернизација на обрзованието	Министерство за одбрана и наука	1,150,000	0	0	3,454,864	1,020,181	0	0	1,198,055
1.1.9 SPIL	Министерство за труд и социјална политика	2,021,890	972,261	48	5,945,860	1,665,770	767,294	46	1,308,085
1.1.10 Проект за управување со здравствен сектор	Министерство за здравство	1,569,540	71,236	5	6,879,866	1,174,360	0	0	1,386,397
1.1.11 PDPL II	Влада на РМ (МФ и НБРМ)	0	0	0	0	0	0	0	22,052,324
1.1.12 Проект за катастар и регистрација на недвижности	Државен геодетски завод	489,243	655,768	134	9,644,232	856,695	416,847	49	1,291,208
1.1.13 BERIS	Министерство за економија	250,000	0	0	8,800,000	530,093	500,000	94	0
1.1.14 Electric Power Development Project	АД Мелсо	0	0	0	20,700,000	0	51,750	0	1,000,000
1.2 ЕБРД		51,104,043	12,237,196	24	78,482,427	19,939,700	6,114,515	31	32,968,988
1.2.1 Проект за патишта II	Фонд за патишта	11,007,968	7,862,403	71	28,296,505	3,500,000	3,501,259	100	6,629,507
1.2.2 MEAP	Министерство за финансии (786)	6,448,445	2,738,391	42	6,107,784	3,570,000	1,111,772	31	1,902,581
1.2.3 Проект за цивилна и воздушна пловидба	Управа за цивилна и воздушна пловидба	6,916,113	1,571,714	23	4,082,826	1,869,700	1,501,484	80	1,436,900
1.2.4 Пренос на електрична енергија (400 кV Енергетско поврзување на Македонија-Булгарија)	АД Мелсо	26,731,517	64,688	0	39,995,312	11,000,000	0	0	23,000,000
1.3 ЕИБ		30,325,888	16,794,130	55	45,000,000	9,300,000	4,000,000	43	17,700,000
1.3.1 Проект за патишта II (60 мил.ЕУР)	Фонд за патишта	13,331,873	8,000,000	60	37,000,000	6,000,000	0	0	13,700,000
1.3.2 ЕСМ трансостаници во Република Македонија	АД Мелсо	7,460,956	1,000,000	13	8,000,000	3,300,000	4,000,000	121	4,000,000
1.3.3 Global Finance	Министерство за финансии и НБРМ	9,533,059	7,794,130	82	0	0	0	0	0
1.4 ИФАД		3,934,936	2,531,523	64	3,183,653	1,159,154	662,518	57	1,957,266
1.4.1 Проект за рурален развој	Министерство за финансии	1,657,146	668,729	40	590,617	228,032	54,325	24	228,032
1.4.2 Проект за финансиски услуги во земјоделството	Министерство за финансии	2,277,791	1,862,794	82	2,593,036	931,122	608,193	65	1,729,234
1.5 ЦЕБ		3,913,944	0	0	13,200,000	4,200,000	1,700,000	40	6,700,000
1.5.1 Проект за социјални станови	Министерство за транспорт и врски и ЈПССДП	3,913,944	0	0	3,200,000	3,200,000	1,700,000	53	3,200,000
1.5.2 Проект за зголемување на вработувањето II (МБДП)	МБПР	0	0	0	10,000,000	1,000,000	0	0	3,500,000
2 Билатерални кредитори		23,734,227	6,643,460	28	111,001,042	14,227,151	4,756,352	33	60,433,905
2.1 Италија	Министерство за земјоделство	6,999,781	2,422,299	35	2,663,418	2,663,418	379,608	14	1,984,776
2.2 KfW		2,446,215	242,000	10	22,629,794	3,470,000	667,900	19	22,081,433
2.2.1 Проект за новоднување на јужниот регион на Вардар	Министерство за земјоделство	2,446,215	242,000	10	6,329,794	1,470,000	667,900	45	4,412,433
2.2.2 Поддршка на мали и средни претпријатија III	МБПР	0	0	0	0	0	0	0	7,669,000
2.2.3 Брод Гнеотино	АД Елем	0	0	0	16,300,000	2,000,000	0	0	10,000,000
2.3 JVIS-Проект злетовица	Министерство за земјоделство	1,607,199	2,703,298	168	66,103,453	978,633	878,442	90	7,683,850
2.4 Шпанија (Проект Лисиче)		7,756,618	1,275,863	16	7,065,865	3,000,000	2,830,402	94	4,049,936
2.4.1 Проект ХС Лисиче-заем од ICO	Министерство за земјоделство	5,427,304	638,395	12	4,759,194	2,100,000	1,790,562	85	2,444,100
2.4.2 Проект ХС Лисиче -заем од BVVA	Министерство за земјоделство	2,329,314	637,468	27	2,306,671	900,000	1,039,840	116	1,605,836
2.5 Шпанија-Стрежево	Министерство за земјоделство	1,345,418	0	0	7,325,388	0	0	0	0
2.6 Изградба на хидроцентрали Козјак	Министерство за земјоделство	3,578,995	0	0	2,630,839	2,630,839	0	0	2,630,839
2.7 Програмата за рационализација на управувањето и модернизација на биомедицинската технологија во здравствениот сектор	Министерство за земјоделство	0	0	0	2,582,285	1,484,261	0	0	1,484,261
2.8 Проект Света Петка	АД Елем	0	0	0	0	0	0	0	20,518,810

Извор: МФ и НБРМ

VI.2 Анекс Состојба на јавен долг на Република Македонија (1999 - 6.2006)

(во милиони EUR)

	Година												
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	31/01/06	28/02/06	31/03/06	30/04/06	31/05/06	30/06/06
НАДВОРЕШЕН ЈАВЕН ДОЛГ*	1,289.59	1,427.73	1,397.61	1,267.64	1,178.90	1,178.61	1,441.16	1,226.50	1,239.00	1,226.75	1,215.00	1,207.36	1,219.60
Долг на општата Влада	1,024.72	1,153.86	1,191.90	1,088.97	1,005.54	993.20	1,245.35	1,038.51	1,047.00	1,037.70	1,030.00	1,025.89	1,037.70
Централна влада (консолидиран)	1,024.72	1,153.86	1,191.90	1,088.97	1,005.54	993.20	1,245.35	1,038.51	1,047.00	1,037.70	1,030.00	1,025.89	1,037.70
Централна Влада	971.52	1,101.00	1,144.10	1,050.37	972.56	962.28	1,207.95	1,001.47	1,009.00	1,001.35	994.00	988.36	999.50
Буџетски фондови	53.20	52.86	47.80	38.60	32.98	30.92	37.40	37.04	38.00	36.35	36.00	37.54	38.20
Општини	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Централна банка	101.24	87.66	80.33	64.66	54.70	45.97	52.66	52.04	53.00	51.81	50.00	48.39	47.82
Јавни претпријатија	163.63	186.21	125.38	114.01	118.66	139.44	143.15	135.95	139.00	137.23	135.00	133.08	134.08
ДОМАШЕН ЈАВЕН ДОЛГ	113.62	791.01	733.34	676.02	665.02	663.87	750.39	775.47	766.32	806.84	800.89	784.32	753.29
Долг на општа Влада	79.85	711.69	681.55	626.93	593.58	589.78	603.66	605.03	607.70	660.53	655.42	659.36	641.18
Долг на централна Влада	79.85	711.69	681.55	626.93	593.58	589.78	603.46	604.83	607.50	660.33	655.22	659.16	640.98
Структури обврзници	79.85	711.69	681.55	626.93	593.58	557.89	533.50	532.95	532.56	559.20	528.65	528.26	512.00
Обврзница за санација на Стопанска банка	58.73	53.57	48.08	42.66	37.19	31.87	26.61	26.51	26.61	26.62	21.30	21.29	21.29
Мала обврзница	3.98	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Обврзница за селективни кредити	17.14	17.09	17.04	17.01	16.95	16.95	16.98	16.92	16.98	16.99	16.99	16.98	16.98
Обврзница за приватизација на Стопанска банка	0.00	120.15	111.57	102.99	94.41	85.82	77.24	77.24	77.24	75.10	75.10	75.10	72.95
Обврзница за старо девизно штедење	0.00	518.87	504.86	462.38	408.86	357.65	306.50	306.50	306.50	306.51	280.97	280.97	280.90
Обврзница за денационализација (I, II, III, IV и V емисија)	0.00	0.00	0.00	1.89	36.18	65.60	106.16	105.78	105.23	133.99	134.29	133.92	119.87
Континуирани државни хартии од вредност	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	31.89	69.96	71.87	74.94	101.12	126.58	130.90
од кои државни записи за монетарни цели	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	22.89	49.05	49.03	43.64
Општини	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20
Централна банка	33.77	79.32	51.79	49.09	71.44	74.09	146.74	170.44	158.62	146.31	144.31	123.86	110.59
Јавни претпријатија**	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1.16	1.10	1.52
ВКУПЕН ЈАВЕН ДОЛГ-GFS	1,403.21	2,218.74	2,130.95	1,943.66	1,843.92	1,842.48	2,191.55	2,001.97	2,005.32	2,033.58	2,015.89	1,991.69	1,972.89
БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД-БДП***	3,448.10	3,893.00	3,839.00	4,001.00	4,105.00	4,325.00	4,522.00	4,840.10	4,840.10	4,840.10	4,840.10	4,840.10	4,840.10
ПРОСЕЧЕН ИЗВОЗ***	1,116.97	1,220.00	1,035.00	1,178.00	1,203.00	1,343.00	1,624.00	1,833.00	1,858.14	1,858.14	1,858.14	1,858.14	1,858.14
Надворешен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	91.90	64.35	65.59	65.22	63.93	63.97	65.76	61.26	61.79	60.32	60.27	60.62	61.82
Домашен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	8.10	35.65	34.41	34.78	36.07	36.03	34.24	38.74	38.21	39.68	39.73	39.38	38.18
Вкупниот јавен долг како % од просечен БДП	40.70	56.99	55.51	48.58	44.92	42.60	48.46	41.36	41.43	42.02	41.65	41.15	40.76
Вкупниот јавен долг како % од просечниот извоз	125.63	181.86	205.89	165.00	153.28	137.19	134.95	109.22	107.92	109.44	108.49	107.19	106.18
Долг на општата Влада-GFS	1,104.57	1,865.55	1,873.45	1,715.90	1,599.12	1,582.98	1,849.01	1,643.54	1,654.70	1,698.23	1,685.42	1,685.25	1,678.88
Надворешниот јавен долг на општата Влада како % од вкупниот јавен долг на општата Влада	92.77	61.85	63.62	63.46	62.88	62.74	67.35	63.19	63.27	61.11	61.11	60.87	61.81
Домашниот јавен долг на општата Влада како % од вкупниот јавен долг на општата Влада	7.23	38.15	36.38	36.54	37.12	37.26	32.65	36.81	36.73	38.89	38.89	39.13	38.19
Долг на општата Влада како % од просечен БДП	32.03	47.92	48.80	42.89	38.96	36.60	40.89	33.96	34.19	35.09	34.82	34.82	34.69
Долг на општата Влада како % од просечниот извоз	98.89	152.91	181.01	145.66	132.93	117.87	113.86	89.66	89.05	91.39	90.70	90.70	90.35
Вкупен јавен долг според Законот за јавен долг****	1,268.20	2,051.76	1,998.83	1,829.91	1,717.78	1,722.42	1,992.16	1,779.49	1,793.70	1,812.57	1,772.53	1,770.40	1,770.84
Надворешен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	93.70	65.31	65.90	65.74	65.44	65.76	69.70	66.00	66.12	64.82	65.73	65.46	66.17
Домашен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	6.30	34.71	34.15	34.24	34.56	34.24	30.30	34.00	33.88	35.18	34.27	34.54	33.83
Вкупниот јавен долг како % од просечен БДП	36.78	52.70	52.07	45.74	41.85	39.82	44.05	36.77	37.06	37.45	36.62	36.58	36.59
Вкупниот јавен долг како % од просечен извоз	113.54	168.18	193.12	155.34	142.79	128.25	122.67	97.08	96.53	97.55	95.39	95.28	95.30

* Извор: Народна Банка на Република Македонија

** Почнувајќи од Април 2006 година јавните претпријатија почнаа со доставување до Министерството за финансии извештаи за состојба на долгот (спрема Законот за јавен долг)

*** Извор: Табели на ММФ (податоците за 2005 и 2006 се ревидирани)

**** Вкупен јавен долг исклучувајќи го долгот на монетарните власти (кредити од ММФ, благајнички записи и државни записи за монетарни цели)

Извор: МФ и НБРМ

VII.Заклучок

Министерството за финансии и предлага на Владата на Република Македонија да го усвои извештајот за управувањето со јавниот долг на Република Македонија за период јанураи-јуни 2006 год.